

Lucjan Nowosielski
 Waszyngtona 33 m. 286
 04 030 - Warszawa

SPRAWOZDANIE Z XXV WYPRAWA DO POLSKIEJ STACJI POLARNEJ PAN HORNSUND-SPITSBERGEN 2002 –2003

Wyprawa Polarna PAN 2002/2003 do Polskiej Stacji Polarnej nad fiordem Hornsund – Spitsbergen, była kolejną dwudziestą piątą wyprawą zorganizowaną przez Zakład Badań Polarnych i Morskich Instytutu Geofizyki PAN. Wyprawa rozpoczęła się 23 czerwca 2002 r., zakończyła się 29 lipca 2003 r.

Wyprawa odpłynęła z Gdyni 23 czerwca 2002 statkiem Akademii Morskiej „Horyzont II” i po 8 dniach rejsu, 2 lipca dotarła do fiordu Hornsund. Po przeprowadzonym rozładunku statek wyruszył w dalszy rejs na północ z uczestnikami i ładunkiem wypraw regionalnych do Hyttevika (VIII Czeska Wyprawa Glacjospeleologiczna, AGH - Kraków i UJ – Kraków), Calypso - Bellsund (Wyprawa UMCS – Lublin i Wyprawa ING - Kraków, Warszawa), Kaffiøyra - Forlandsundet (Wyprawa UMK – Toruń), Petuniabukta - Billefjorden (Wyprawa UAM – Poznań) i Longyearbyen – Adventfjorden (zaokrętowanie uczestników wypraw którzy przybyli drogą lotniczą oraz wizyta w biurze Gubernatora).

Grupa zimująca XXV Wyprawy:

Lucjan	NOWOSIELSKI	kierownik
Tomasz	MOCZADŁOWSKI	z-ca. kier. sejsmologia
Jerzy	KWACZYŃSKI	meteorologia
Mariusz	SKARZYŃSKI	meteorologia
Dariusz	PUCZKO / ²	badania środowiskowe
Robert	KRASZULA	radiooperator, jonosfera
Paweł	RAKOWSKI / ¹	magnetyzm, elektr. atmosfery
Krzysztof	GANDOR	mechanik

¹ – P. Rakowski 14 kwietnia 2003 ze względów zdrowotnych został ewakuowany ze Stacji do szpitala w Longyearbyen i 18 kwietnia powrócił do kraju. Obowiązki magnetyka przejął 30 kwietnia 2003 Tomasz KRYNICKI (uczestnik 26 Wyprawy).

² – D. Puczko 2 maja 2003 ze względów rodzinnych opuścił Stację i 5 maja powrócił do kraju. Obowiązki badań środowiskowych przejął 30 kwietnia 2003 Piotr DOLNICKI.

Letnia grupa techniczna:

Jan	OPALIŃSKI	kier. ekipy techn. - mechanik
Władysław	NANKIEWICZ	mechanik
Krzysztof	MIŁOSZ	mechanik
Dominik	OPALIŃSKI	cieśla
Mirosław	GÓRA	stolarz
Jan	SYCH	mechanik
Wadim	SMIRNOW	elektryk
Jan	SZUMAŃSKI	inspektor nadzoru budowlanego
Robert	CHRUŚCIŃSKI	kucharz
Henryk	STRYSZAK	ślusarz
Tomasz	MELNYK	dekarz
Andrzej	KRASOŃ	KABE - instalator p poż.
Dariusz	SZYMAŃSKI	KABE - instalator p poż.
Artur	JATCZAK	instalator UPS
Jacek	PARAT	NAVIGA
Tomasz	BOBROWSKI	PROFAN
Zbigniew	DYK	BIOVAC
Stefan	MIKOŁAJEWSKI	IPJ

Letnia grupa geologiczna:

Krzysztof	MICHALSKI	geolog – IGF
Rafał J.	SZANIAWSKI	geolog - IGF

Letnie grupy naukowe działające w rejonie Hornsundu i korzystające z pomocy logistycznej Stacji:

Magdalena	OWCZAREK	Instytut Oceanologii PAN
Ann	HAKDING	Alaska Science Center - USA
Lech	KOTWICKI	Inst. Oceanologii PAN - Sopot
Zofia	LEGEŻYŃSKA	Inst. Oceanologii PAN - Sopot
Thomas	VAN PELT	Alaska Science Center - USA
Małgorzata	BŁASZCZYK	Uniwersytet Śląski
Josef	REHAK	VIII Czeska Wyprawa Glacjospeleologiczna
Stanislav	REHAK	VIII Czeska Wyprawa Glacjospeleologiczna

Podstawowym celem Wyprawy była kontynuacja prowadzonych pomiarów i obserwacji oraz rejestracja parametrów geofizycznych i środowiska. Badania te są zadaniami własnymi Instytutu Geofizyki PAN i współpracujących z IGF na podstawie stałych porozumień, krajowych i zagranicznych instytutów naukowych i uczelni.

W oparciu o laboratoria Stacji prowadzone były pomiary i obserwacje w zakresie magnetyzmu ziemskiego, sejsmologii, meteorologii, elektryczności i optyki atmosfery, fizyki przestrzeni okołoziemskiej, środowiska przyrodniczego, glaciologii, geologii, biologii.

Awaria automatycznej stacji meteorologicznej Vaisala, spowodowała konieczność prowadzenia od grudnia 2002 do czerwca 2003 pomiarów metodą tradycyjną. Często były przypadki uszkodzania kabli do sejsmometrów przez lisy, renifery i niedźwiedzie. Często uszkodzeniom ulegała również antena długa (elektryczność atmosfery).

Ze względu na rozpoczętą w 2001 modernizację Stacji i konieczność dostarczenia dużej ilości materiałów niezbędnych do prac remontowych i budowlanych oraz przewiezienia specjalistycznych wykonawców (działających w różnych okresach), w 2002 odbyły się trzy rejsy statku „Horyzont II”.

W pierwszym rejsie (23. 06. – 15. 07) oprócz uczestników oraz bagażu Wyprawy i żywności statek dostarczył wiele ton materiałów budowlanych. W drugim rejsie, na przełomie lipca i

sierpnia (22. 07. – 12. 08) dostarczone zostały pozostałe materiały budowlane, 80 m³ oleju napędowego do agregatów oraz dwa zbiorniki na olej napędowy do agregatów, każdy o pojemności ok. 25 m³ i wadze po ok. 8 ton. W trzecim rejsie (16.09 – 13. 10) dostarczono na Stację uzupełniające wyposażenie i materiały, dwa kolejne zbiorniki na olej napędowy oraz żywność. Transport zbiorników ze statku na brzeg, z uwagi na ich rozmiary i wagę przekraczającą udźwig posiadanych amfibii PTG był wielogodzinną, trudną i skomplikowaną operacją, wymagającą dużego zaangażowania całego zespołu.

Letnia grupa techniczna kontynuowała rozpoczętą w 2001 modernizację i rozbudowę Stacji.

Podczas okresu letniego 2002 r. wykonano nst. (ważniejsze) prace:

Budynek mieszkalny (część letnia i zimowa) otrzymał nowy dach, ocieplony, o większym spadku, pokryty dwoma warstwami zgrzewanej papy w kolorze ciemno zielonym. Do części zimowej budynku bazy, po stronie północnej, dobudowano pomieszczenie nowej kuchni, o powierzchni ok. 25 m². Do budynku elektrowni dobudowano pomieszczenie przyszłej elektrowni, a całość została przykryta dachem takim jak budynek bazowy. Przeciekający dach pawilonu badań środowiskowych pokryty został warstwą zgrzewanej papy. Przy zachodnim wejściu do budynku zamontowano podest dla aparatury pomiarowej. W pawilonie badań środowiskowych zainstalowana została aparatura Instytutu Problemów Jądrowych Politechniki Warszawskiej, do pomiarów koncentracji radionukloidu ⁷BE w powietrzu. Zamontowano i przygotowano instalację trzech zasilaczy awaryjnych UPS. Zamontowano i uruchomiono (firma KABE) szwajcarski system ostrzegania pożarowego Alarmcom. Czujki dymu i temperatury zostały zainstalowane we wszystkich pomieszczeniach mieszkalnych, laboratoriach, elektrowni i w oczyszczalni ścieków. Po zakończeniu instalacji przeprowadzono szkolenie dot. działania i obsługi systemu. Zainstalowano (firma PROFAN) na maszcie antenowym dwie anteny satelitarne i uruchomiono system do odbioru audiowizualnego (TV i Radio).

Zabytkowa chata traperska na Wilczekodden została osuszona i wyremontowana, a dach pokryto warstwą zgrzewanej papy.

2 lipca 2003 wpłynął do fiordu Hornsund statek „Horyzont II” z XXVI Wyprawą PAN. Wspólnie dokonano rozładunku Statku. Przez 20 dni uczestnicy XXV Wyprawy uczestniczyli w pracach technicznych związanych z modernizacją Stacji.

Po rocznej pracy i po oficjalnym przekazaniu Stacji w dniu 22 lipca 2003, uczestnicy XXV Wyprawy odpłynęli statkiem „Horyzont II” do kraju. Po 7 dniach rejsu, 29 lipca 2003 r. „Horyzont II” wpłynął do portu w Gdyni.

Ważniejsze wydarzenia i wizyty w trakcie XXV Wyprawy:

- 05. 07. 2002 Wizyta kierowników XXIV i XXV Wyprawy u z-cy Gubernatora Svalbardu Pani Unni Lineikro.
- 07. 07. 2002 Przybyły dwa psy, które podarował Stacji norweski hodowca Robin Buzza.
- 01. 08. 2002 Wizyta 20 osobowej grupy studentów KUL – uczestników wycieczki naukowej.
- 04. 08. 2002 Wizyta profesora Piotra Przybyłowskiego - rektora Akademii Morskiej w Gdyni. Mszę przy krzyżu na Wilczekodden odprawił ksiądz dr Jacek Łapiński z KUL.
- 03. 09. 2002 Na brzegu u ujścia rzeki Revela wyrzucony podczas sztormu martwy kaszalot ok. 10 m długości.
- 16. 09. 2002 Wizyta w Stacji części załogi norweskiego statku straży przybrzeżnej.
- 20. 09. 2002 Agencja pocztowa „Hornsund 9177” działająca w Polskiej Stacji Polarnej od 1 lutego 1990, podobnie jak kilka innych agencji pocztowych Svalbardu (Isfjord Radio, Pyramiden, Hopen, Bjørnøya), decyzją władz poczty norweskiej został zlikwidowana.
- 10. 10. 2002 Wizyta polskiego księdza z Tromsø – Marka Michalskiego, oraz pastora z Longyearbyen. Msza na Wilczekodden.
- 18. 10. 2002 Niedźwiedź demoluje ujęcie wody w jeziorku.
- 07. 12. 2002 Po szeregu kilkudniowych przerw w funkcjonowaniu automatycznej stacji meteorologicznej Vaisala, system przestał funkcjonować. Przejście na tradycyjny system pomiarów meteorologicznych.
- 07. 12. 2002 W bezpośrednim sąsiedztwie Stacji został zastrzelony niedźwiedź.
- 10. 12. 2002 Przedświąteczna, tradycyjna wizyta: Gubernator Odd Olsen Ingerø, z-ca Gubernatora Pani Unni Lineikro, pastor, funkcjonariusze Biura Gubernatora, redaktorka Svalbard Posten, Kjell Mork, załoga śmigłowca. Wspólna modlitwa na Wilczekodden.
- 11. 12. 2002 Przylot ekipy dochodzeniowej w związku z zastrzeleniem niedźwiedzia.
- 24. 03. 2003 Po 7 dniach podróży z Longyearbyen. przybyli do Stacji z psim zaprzęgiem Anna Bartczak i Kenneth Monsen.
- 27. 03. 2003 Śmigłowcem przybyli na Stację ksiądz Marek Michalski, pastor z

- Longyearbyen i ekipa TV. Msza i ceremonia ślubna (A. Bartczak i K. Monsen) przy krzyżu na Wilczekodden. W stacyjnej mesie przyjęcie weselne.
14. 04. 2003 Paweł Rakowski po silnym ataku kolki (prawdopodobnie kamica nerkowa lub wątrobowa) został ewakuowany śmigłowcem do Longyearbyen.
30. 04. 2003 Po ok. 12 godzinach podróży skuterami z Longyearbyen, przybyli do Stacji Piotr Dolnicki, Tomasz Krynicki (zmiennicy P. Rakowskiego i D. Puczko) oraz towarzyszący im Jarek Zajączkowski.
02. 05. 2003 Opuścili Stację Dariusz Puczko i J. Zajączkowski. Skuterami do Longyearbyen dotarli po kilku godzinach.
Pierwsze po zimie skuterowe odwiedziny w Stacji gości z Longyearbyen.
28. 05. 2003 Śmigłowcem dostarczono na Stację logger QLC 50 do automatycznej stacji meteorologicznej Vaisala.
31. 05. 2003 Ekipa angielskiej TV wykonywała zdjęcia do filmu edukacyjnego dla szkół.
04. 06. 2003 Totalna odwilż. Zaprzeszanie eksploatacji skuterów. Po zainstalowaniu dostarczonego loggera QLC 50 wznowiła funkcjonowanie automatyczna stacja meteorologiczna Vaisala.
12. 06. 2003 Suka Szelma urodziła 5 szczeniąt.
08. 07. 2003 Wizyta u Gubernatora Svalbardu Pana Odd Olsen Ingerø (Kierownik Zakładu Badań Polarnych – Piotr Głowacki, prof. J. Jania, kierownicy XXV i XXVI Wyprawy).

Podczas XXV Wyprawy zanotowano odwiedziny:

15 statków wycieczkowych - ok. 650 turystów, 18 jachtów - ok. 50 żeglarzy, 10 śmigłowców – ok. 50 gości, 15 skuterów – 15 gości.

W czasie wizyt turyści odwiedzający Stację byli zaznajamiani z historią polskich badań polarnych, historią Stacji i zakresem prowadzonych prac.

Wizyty niedźwiedzi w czasie XXV Wyprawy 2002/2003

Do 31. XII	I	II	III	IV	V	VI	Razem
------------	---	----	-----	----	---	----	-------

18 7 28 22 1 3 2 81

Pomimo dość długiego okresu zalodzenia fiordu i morza, ilość niedźwiedzi przechodzących w sąsiedztwie Stacji, w sezonie 2002/2003, w porównaniu z innymi latami była niewielka.

Ilość reniferów pasących się w pobliżu Stacji, w Revdalen i rej. Hyttevika nieco się zmniejszyła w porównaniu z poprzednimi dwoma latami.

W okresie nocy polarnej w obrębie zabudowań Stacji przebywało kilka lisów.

Psy z uwagi na renifery i ptaki przez cały okres Wyprawy pozostawały na uwięzi, co stanowi dla nich zagrożenie w przypadku wizyt niedźwiedzi.